

Dr. J. Boneschansker schrijft over de armenzorg in Ezinge. Prof. dr. J. Roldanus tekent de arme in het perspectief van de zending, waarbij vooral gedacht is aan twee gebieden in Afrika. Dr. Chr.G.F. de Jong tenslotte laat de diaconale ontwikkeling zien van een christengemeenschap in Zuid-Sulawesi (Indonesië) waar de samenleving werd gereguleerd door de 'adat-istiadat', een soort conglomeraat van tradities, adat en riten, en waarbij het diaconaat van de kerk een eigensoortige ontwikkeling doormaakte.

Aan het geheel is zoals gezegd, een lijst toegevoegd van de belangrijkste publikaties van prof. Knetsch. Zij bestrijkt een breed veld van onderzoek waarin duidelijk enkele hoofdlijnen zijn aan te geven: Waalse kerken en de Refuge, kerkopbouw tijdens de instituering van de Gereformeerde Kerk hier te lande en zéker niet te vergeten de negentiende eeuw met de geschiedenis en ontwikkeling van het reveil. De breedheid doet in geen enkel opzicht te kort aan wezenlijke participatie die de geschiedenis niet tot leven behoeft te brengen en dat ook niet doet, omdat zij zelf haar eigen leven heeft.

Het afscheidscollege wekt, als ik het zeggen mag, verwachtingen dat een aangebroken *otium* ruimte zal scheppen voor het vervullen van een wens, door de Groninger kerkhistoricus zelf uitgesproken, namelijk om in de toekomst bouwstenen aan te dragen voor een geschiedenis van de diaconie. Daarbij kan deze bundel als een welkome inzet worden beschouwd.

W. van 't Spijker

J. de Bruijn en W. Heijting (eindred.), *Psalmzingen in de Nederlanden. Vanaf de zestiende eeuw tot heden*. Een bundel studies onder eindredactie van dr. J. de Bruijn, met de catalogus van de gelijknamige tentoonstelling, samengesteld door dr. W. Heijting, m.m.v. drs. M. van den Heuvel, J.H. Kok, Kampen 1991, 326 blz., ISBN 90-242-6805-2, f 34,50.

Dit fraai uitgegeven boek bestaat uit twee gedeelten. In deel I, een bundeling van 15 artikelen, wordt door auteurs van uiteenlopende confessionele achtergrond ingegaan op de psalmberijmingen en -zettingen zoals die vanaf de zestiende eeuw tot heden binnen de verschillende confessionele tradities in het Nederlandse taalgebied functioneerden. Aan de orde komen de joodse psalmtraditie, de rooms- en oud- katholieke en de protestantse traditie, laatstgenoemde in diverse schakeringen. Het protestantisme krijgt nog een extra-accent doordat aparte studies zijn gewijd aan deelonderwerpen binnen deze stroming, zoals het gereformeerde psalmboek en het boekenbedrijf en een inhoudelijke